

**MUHASHO WA PFUNZO WA GAUTENG
MULINGO WA TSHITIFIKHEITHI TSHA MA?IRIKI**

**TSHIVENDA LUAMBO LWA ? AMUNI
? GIREIDI YA NTHA
(Bammhiri la u Ranga)**

POSSIBLE ANSWERS OCT / NOV 2006

KHETHEKANYO YA A

THOLOKANYON? IVHO

MBUDZISO 1

1.1	?hoho i?we na i?we ndi yone arali i tshi elana na mafhunge. Tsumbo: Vho-?embe munna wa vivho na u fanesa vhasadzi.	(1)
1.2	Kha zwa vhupombwe havho ngauri vho vha sa fulufhedzei na mi?ani yavho ngauri vho vha tshi funana na vha?we vhasadzi vha nnda.	(2)
1.3	A hu na ngauri vho vha vha tshi tou tshutshudzana.	(1)
1.4	1.4.1 Tshelede	(1)
	1.4.2 Maimo	(1)
1.5	Tshilikadzi ndi mfumakadzi o lovhelwaho nga munna.	(1)
1.6	Ndi zwa vhupombwe ha Vho-?embe.	(1)
1.7	Ee, ri a i wana fhano shangoni ngauri zwi khou itea.	(2)
1.8	1.8.1 Vho vha vhe muthu a songo funzeaho.	(1)
	1.8.2 Vhupombwe ha munna wavho ho vha hut shi khou vha dina.	(1)
1.9	Vho vha vhe ramabindu.	(1)
1.10	Vho vha vhe mudededzi.	(1)
1.11	Shangoni ?a Hama?enzhe.	(1)
1.12	Vho-Masindi.	(1)
1.13.1	Muthu u tea u fulufhedzea mu?ani wawe.	
1.13.2	Muthu ha ngo tea u vhulaha mu?we ngae.	(2)
1.14	1.41.1 Vho vha vha tshi vhulaha.	(1)
	1.14.2 Vho vha vha tshi dzhia vhafumakadzi vha vha?we vhanna	(2)

- 1.15 Vho ?o thuntshwa vha lovha nge vha wanala vhe na mu?we musadzi (2)
- 1.16 Vho ?o farwa nga dwadze ?a HIV / AIDS. (1)
- 1.17 Zwi no itwa tshiphirini zwi ?o ?i vhuya zwa divhea. (1)
- 1.18 1.18.1 Tshilomandundu ..... U fhumuliwa ha skou pfi tshethe. (1)
- 1.18.2 Zwi sa ?adzi mudzio ..... Zwi sa divhalekani. (1)
- 1.18.3 Vhu?avhu ..... Vhupombwe ha vhaswa (1)
- 1.18.4 U konyelela matanda n?evheni ..... U sa pfa zwa mu?we. (1)
- 1.18.5 Vhu?ali ho ?a mufhomi ..... Zwi vhuyela kha iwe mu?e wazwo. (1)
- [30]**

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA A: [30]

KHETHEKANYO YA B

SAMARI / MANWELEDZO

MBUDZISO 2

U sa fulufhedzea ha Vho-Maria kha munna wavho Vho-Bonyongo zwo vha wisela khomboni khulwane nga maan?a. Vhufunzi ha Vho-? etshivhenga ha mazwifhi ho vha vhulaisa. Vho-Maria na mufarekano wavho vhafunzi Vho-? etshivhenga vho tamba nga mulio u dugaho nge vha si divhe tshi?uhu tsha Vho-Bonyongo. Izwo zwo ?o vhanga mabulayo a songo teaho a Vho-? etshivhenga na Vha-Maria. (10)

- Tshivhumbeo (2)
- Vhungomu (2)
- Luambo (2)
- Tshivhalo (2)
- Tshitaela (2)
- [10]**

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA B: [10]

KHETHEKANYO YA C

LUAMBO 3

MBUDZISO 3

- 3.1 3.1.1 Danda. (1)
- 3.1.2 Khuni. (1)
- 3.1.3 Vutshela. (1)
- 3.1.4 Fhedza. (1)
- 3.1.5 Gope. (1)
- 3.2 3.2.1 Ma?anari = Mashonzha. (1)
- 3.2.2 Sedza = Lavhelesa. (1)

- 3.3 3.3.1 Ndo vhona ?hoho thavhani. (1)
 3.3.2 ?hoho yanga i khou rema. (1)
 3.3.3 ?hoho ya tshikolo tsha fhana ndi Vho-Masindi (1)
[10]

MBUDZISO 4

- 4.1 4.1.1 ?ifanyisi = U na vhupfe vhu no nga ha ?owa. (1)
 4.1.2 ?imetafore = U tou vha mmbwa ya musidzana. (1)
- 4.2 4.2.1 Duka-duka = Lufuno u tou vha duka-duka áa mu?hannga. (1)
 Ndi ndovhololo ya madzina. (1)
 4.2.2 Nndwama?o = Nndwama?o o vhuya mulovho. (1)
 Dzina + ?aluli. (1)
 4.2.3 Dzumba?hoho = Rudzani u dzula Dzumba?hoho. (1)
 ?iiti + dzina. (1)
- 4.3 4.3.1 Rumana. (1)
 4.3.2 ?iruma. (1)
[10]

MBUDZISO 5

- 5.1 5.1.1 Nga u shumisa thangi ya ku phan?a ha dzina zwa?o musidzana = kusidzana.
 Nga u shumisa thangi ya tshi phan?a ha dzina zwa?o musidzana = tshisidzana.
 Nga u shumisa thangi ya lu phan?a ha dzina zwa?o musidzana = lusidzana. (2)
 Nga u shumisa thangi ya vhu phan?a ha dzina zwa?o musidzana = vhusidzana.
- 5.2 5.2.1 Lufuno a nga phasa arali o vhala dzibugu dzawe zwavhu?i. (1)
 5.2.2 Musidzana wa hone u ?wala a tshi amba. (1)
 5.2.3 Khonani yawe o mu tendela uri a ?e a tshi mu dalela. (1)
 5.2.4 Uvhala hu a takadza (1)
- 5.3 5.3.1 Vha tshi áa mbilu = Vha tshi vhilaela. (1)
 5.3.2 Ho sokou vha u shela ma?i n?ha ha tombo = A hu na zwe vha ita.. (1)
 5.3.3 U peta voho = U daha mbnzhe. (1)
 5.3.4 Zwo sokou sea zwi tshi ?anama = A ho ngo vha na tshi no itea. (1)
[10]

MBUDZISO 6

- 6.1 6.1.1 Nzhelele. (1)
 ?o vhumbiwa nga u shumisa mabulafhethu o dzulaho o ralo. (1)
 6.1.2 Shangoni. (1)
 ?o vhumbiwa nga u shumisa mushila wa-ni wo ?umana na dzina zwa?o mulambo. (1)

- 6.2 6.2.1 Vhakololo: = Vhana vha musanda. (1)
 6.2.2 Khombe = Ndi munna a sa maliho musadzi. (1)
 6.2.3 Phiranawe = Ndi masadzi a sa fhiri munna / a no funesa vhanna. (1)
- 6.3 6.3.1 Mapfura a ṱwa mitumbani = Zwithu zwavhu?i zwi wanala fhethu ho nyadzeaho. (1)
 6.3.2 Mmbwa ya ṱa i?we a i noni = Naho wa i?a tshithu wo dzumbama zwi ?o vhuya zwa wanala (1)
 6.3.3 Wa ṱa ?awa na vhanzhi u zwimbela dzi a ?alula = Zwi amba uri wa ita zwithu zwo vhidhaho hu salele khomboni iwe. (1)
- [10]**

MBUDZISO 7

- 7.1 Vhovv-Nndwammbi vho vhuyav na muhurav wavho. Mukomanav wanga o vha vhonav vha tshi khou tshimbila nae. Muvfumakadzi wavho ndi musadziv-sadzi a sa funiv zwithu zwo bvahov. (10)
- 7.2 Vhana vha Vhov-Muvofhev vho ya Hama?enzhev. Vho swika vha wana N?alammbiv o e?elav. Vha vhudzisav uri o e?elelav mini? Ene a riv: Ndiv khou vhisala . (10)

GUMOFULU ?A KHETHEKANYO YA C: [60]

MARAGA: 100